

ČESKÁ LITERATURA 2. POLOVINY 19. STOLETÍ – převládající literární směr: REALISMUS

Červnové povstání v roce 1848 a události po něm

Marie Schwarzová [švarcová]

Problémy se za léta panování Habsburků nahromadily a nespokojení Češi se nechtěli smířit s pomalým a postupným uskutečňováním změn. V červnu roku 1848 došlo v Praze k povstání. Na pražských ulicích vyrostly barikády. Jejich nadšení obránci bojovali za lepší budoucnost. Byli mezi nimi hlavně mladí lidé, které vedli studenti v čele s Josefem Václavem Fričem.

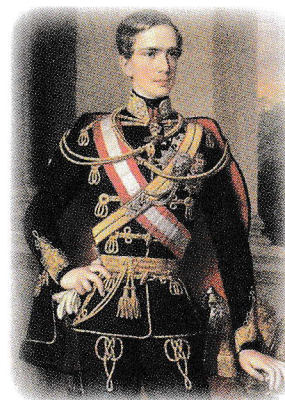
Povstání bylo potlačeno rakouským vojskem, na straně povstalců zůstalo několik desítek mrtvých a mnoho raněných. Vůdcové povstání byli potrestáni mnohaletým žalářem. Neblahý byl také důsledek neúspěšného povstání, totiž ztráta i těch výhod, kterých Češi dosáhli pokojnou cestou.

Revoluční události, a hlavně ostatní Habsburkové přinutili Ferdinanda V., aby se vzdal trůnu. Učinil tak bez hořkosti a zřejmě rád. Opustil Vídeň a svůj život dožil v klidu a pohodě v Praze. (...)

Ferdinanda V. na trůnu nahradil jeho osmnáctiletý synovec František Josef I. Měl všechny předpoklady k tomu, aby obnovil panovníkovu neomezenou moc. Byl vzdělaný, tělesně zdatný, věřící katolík a člověk přesvědčený o nadřazenosti šlechty, obzvláště pak habsburského panovnického rodu. Za svého nejlepšího spojence považoval armádu a potrpěl si na uniformy. Vědělo se o něm také, že má výbornou paměť a vládnutí že je jeho koníčkem. Mnoho panovnických povinností proto vyřizoval osobně.

Revoluce v roce 1848 přinesla jen drobné ústupky, ale přece nebylo možné se vrátit zpět. Největším výsledkem revolučních událostí byl zrušení roboty.

V Čechách v té době působil novinář a básník Karel Havlíček Borovský. Protože se netajil svými protihabsburskými a proticírkevními názory, byl poslán do vyhnanství. Za několik let se sice vrátil, ale byl již smrtelně nemocný a brzy zemřel. Jeho pohřeb se změnil v tichou demonstraci a spisovatelka Božena Němcová na jeho rakev položila trnovou korunu, aby si všichni uvědomili, že se stal obětí habsburské zvrůle.

*Miklós Barabás:
portrét mladého
Františka Josefa I. (1853)*

(Povídání o českých dějinách)

1. K jaké historické události došlo roku 1848? Jaký byl hlavní výsledek této události?
2. Kdo usedl roku 1848 na rakousko-uherský trůn? Co se o tomto vládcovi dozvídáme?
3. Ve kterých dalších zemích probíhaly roku 1848 revoluce? (Může vám pomoci internet.)

Vynikajícím sa
proti rakouské
ných vladařů, k

Král Lávr

Karel Havlíček

Satirická básně
vypráví příběh
stranu vládně
každým rokem

Byltě jednou
starý dobrý
ale to je dávk
taky od Čech
troje moře, d
dělí kraj ten
kde on panov

Posud krále
chválí irský
nebyl ani tyr
nebyl ani žid
nenabíjel ciz
rekrutýrkou*
nedal chudé

Jenom jednu
ten král dobr
že jest na hol
tuze zanevřel
dal se holit je
vlasý dlouhé
nosil jak roj v

Horší ještě by
vždy na letní
jak očistil hol
královské líce
čekala jej po
nic na stříbře
to šibenice! (